

KIK IS VAGYUNK?

Jól tudja mindenki, hogy akár a világban, akár Európában mi magyarok és országunk Magyarország (amit különben mások Hungáriának neveznek) a mindennapok köztudatában, a gazdasági, kulturális, tudományos vagy politikai életben igen ritkán jelenik meg. A legtöbben jószerint azt sem tudják, hol van, „mely sarkában ennek a nagy világnak”. Ha sejtik is, általában – legalább is szerintünk – kifejezetten hamis képük van rólunk. Egy-két kiragadott, megkövült évszázados sztereotípiát sejlik fel emlékezetükben, vagy egy szinte vad, barbár, kulturálatlan, fejlődni képtelen, alacsony szinten élő nép képe.

Ha megsokasodnak a rólunk való híradások, az rendszerint rosszat jelent, és azért van, hogy mindezeket szinte megerősítsék, egy-egy cselekedetünket, nálunk végbement eseményt sarkából alaposan kiforgatva, félremagyarázva, újabb billogot süssenek ránk, okaivá tegyenek negatív történéseknek. Ezért, ha kell az olaszokat megelőzve már és még mindig fasiszták vagyunk, de, ha az kell a fasiszták utolsó csatlósa. Ha kell az első nem orosz bolsi-kommunisták, ha az kell, akkor a kommunisták első kegyetlen üldözői. Később Moszkva tökéletes kiszolgálói, kölcsönfelvevői, legjobb, legvidámabb kommunista barakk, majd a barakk értékeinek leggyorsabb eltékozlói. De voltunk zsidóbérencek és antiszemiták, ha az kell a cionizmus megalkotói és Izrael ellenségei. Cigányország épp úgy, mint a cigányok kegyetlen üldözőinek országa. Az idegen népek betelepítői és a kisebbségek elnyomói, a népek börtönőrei. Pogányok, Mária Országa, eretnecség fészke, keresztény kurzus kiépítője, a vallási türelem és a vallásszabadságot megcsonkító ország. Ha kell, vagyunk egyszerre a széles néptömegeket nyomorban tartók, másfelől felelőtlen túlfogyasztók...

Hajaj!

Hajaj bizony!

A nagy kínálat dacára ugyanis egyelőre magunk sem tudjuk igazán, hogy valójában mik és kik is lennénk. Mások viszont jól tájékozódnak e gazdag arzenálban és mindig azonnal elő tudják kapni azt a fegyvert, ami megleckéztetésünkre éppen a legalkalmasabb.

Magyarország, a magyar föld, a magyar állam több, mint ezeréves történetében lényegében három nagy korszakot különítenek el a történészek. Ezek képe így él – hisz ezt tanítják az iskolában – a magyar nép, a magyar nemzet tudatában: Szent Istvántól a Mohácsi vészig, Buda elestétől az első világháború végéig és Trianontól napjainkig.

Először arról, hogy a Honfoglalás kezdetétől Szent István államalapításáig terjedő időt most figyelmen kívül hagytam, mert európai fogalmak szerint ekkor még nem beszélhetünk államról, illetve e kérdéssel való foglalkozás most nem tárgyunk. Némi magyarázat szükséges az időhatárok kijelöléséhez is. Ezeket úgy adtam meg konkrét eseménysor kezdetét vagy lezáródását téve meg határkönek, hogy azok nem pontosan fedik egymást (pl. nem Trianonig és Trianontól, hanem az első világháború végéig és Trianontól). Teszem ezt azért, hogy

érzékeltessem a történelmi időhatárok nem merevek, hanem rugalmasak.

Az alábbiakban tömören felvázoljuk e korszakok jellemzőit úgy ahogyan tanítják, s bevésszük a köztudatba. Három dologra figyeltünk: az ország függetlenségére, területi változására és európai, ezen belül térségi (Közép-európai) szerepének változásaira. A népesség etnikai összetételéről annyi megjegyezni valónk van, hogy a Kárpát-medencén a magyar etnikum mindig más etnikumokkal is osztozott.

Szent Istvántól a Mohácsi vészig Magyarország független állam, amelynek területe kiterjed az egész Kárpát-medencére, s mint keresztény állam európai tényező, a földrészt és a térség meghatározó, számottevő állama.

Buda elestétől az első világháború végéig Magyarország elveszítve függetlenségét, lényegében és egy (a török időkben átmenetileg) több államközösség részállamává válik. Korábbi területét megtartja. A térség meghatározó részállama. Az államközösségekben betöltött súlya miatt részese az európai politikai eseményeknek, s számolnak vele.

Trianontól napjainkig Magyarország független állammá válik, ám korábbi területének egyharmadára zsugorodik, népessége jelentős részét elveszíti, méghozzá úgy, hogy a magyar nyelvű lakosok több mint egyharmada az utódállamok területére kerül. Az országot magát a tőle elszakadt utódállamok ellenséges gyűrűje veszi körül, s ez erősen korlátozza európai mozgásterét, térségi gazdasági és politikai szerepét.

A második világháborút követően függetlensége, gazdasági élete, az európai politikában való részvétele korlátozottabbá válik. Előbb egy merőben új, majd jó fél évszázad múlva egy másik államközösség független tagja lesz (szocialista országok tömbje, EU). Az európai politikának nem számottevő állama, a térségben politikai szerepe erősebb érdekek megzavarójaként, akadályozójaként tartják számon.

A területvesztés során a magyar etnikum ugyan veszteséget szenvedett, ám a magyar etnikumot (és nyelvet) Magyarország területén szinte kizárólagossá tette.

Ebben a köztudatban élő képben elsősorban államunk, népünk, nemzetünk függetlenségének megítélését tartjuk jogilag és valóságosan is hamisnak és ezért károsnak.

Nézzük miért?

Szent Istvántól a Mohácsi vészig Magyarország fokozatosan összeépül Nyugat-Európával és annak számottevő állama lesz gazdasági és politikai szempontból. A Magyar Királyság, a Magyar Korona Országai kiterjedt térséget fognak össze, s a magyar etnikum is szerves és valóságos alkotórésze az akkor európainak számító latin nyelvű keresztény kultúrának. A fordulat ekkor következik be.

A Török Birodalom és az iszlám terjeszkedésével ez az Európa kerül veszélybe, s válik a Földközi-tenger keleti medencéje egy idegen, terjeszkedő hatalom és kultúra részévé. Ezt a terjeszkedést állítja meg a másfél századra csatátérre lett Magyarország saját testével, miközben korábbi kincsei, értékei, állama óriási pusztulást szenved. Az, hogy mekkora ez a pusztulás, az mérhető azon, hogy mit jelent ma ez a szó: Balkán, balkáni. A Balkán, amely a Kelet Római Birodalom és a keresztény kultúra Rómával vetekedő központja volt.

Konstantinápoly helyett felépült ugyan Isztambul, ahová az új birodalom leigázott országának kincsei beáramlottak (köztük hazánké is), de hová lett a görög-római örökség, a keresztény kultúra..? Balkánná lett, bár mi, akik ellenálltunk ezt a minősítést mégis elkerültük. Ez azonban hanyatlásunknak csak egyik oka. Tetézte mindezt az, hogy miközben mi védelmi harcokkal voltunk elfoglalva, s nyugati politikai kapcsolataink arra korlátozódtak, hogy támogatást szerezzünk az állandó küzdelemhez, Európa gyors ütemben elhaladt mellettünk. Vezető államai

ekkor azzal törődnek inkább, hogy mesés kincseket szerezzenek be a frissen felfedezett újvilágból, s vele meggyorsítsák azt a tudományos és technikai fejlődést, társadalmi átrendeződést, amely a következő századok erőviszonyait a földrészt egész létét meghatározzák. Erőnként ekkor szétlőtt váraink, elvadult földjeink, elhajtott állataink, ledőlt templomaink megújítása köti le. Idegenek, menekülők befogadásával, betelepítésével pótoljuk azt a súlyos emberveszteségünket, amit az állandó harcok, járványok és bizonytalanság okozott. Próbálunk fennmaradni.

A törökök másfél-százados ittléte történelmünk mélypontja, a végzetes lemaradás kora, sőt az ország területének két birodalom között való felosztásának időszaka is, amit azonban mégis csak átmenetinek kell tekintenünk, ha az ország függetlenségének kérdését feszegetjük. Az ország középső része a Török Birodalom része, másik részén a Habsburgok a királyaink, illetve a Szapolyaiak, majd az erdélyi fejedelmek, függésben a töröktől, küzdve a Habsburgokkal. Ezt a másfél századot leszámítva a képlet az első világháború végéig már egyszerűbb és tisztább. A Török Birodalomhoz való tartozásunk ugyanis eléggé furcsa. A magyar köztudat uralkodóként nem jegyzi a szultánokat, nem gondolja senki, hogy Szulejman és Ferdinánd egy kategóriába tartoznék. Eléggé groteszk az is, hogy a magyar mezővárosokban beszedik az adót azok a magyar földesurak, akik mondjuk Eperjesen vagy Pozsonyban élnek, s a hadra készülő magyar király alattvalói, seregének vezérei. Hogy szökött felvidéki jobbágyaikat keresik, hogy visszavigyék Kunságból, Jászágból és kulcsos városokból, abból a Jászberényből, ami szultáni khász város és kádi székhely!

Mohácsot követően a magyar trónra a magyar főurak egyik része – hivatkozván az 1515-ös Habsburg-Jagelló szerződésre is – Habsburg Ferdinándot választotta királlyá, s koronázta meg a Szent Koronával Pozsonyban. Törvényes uralkodóink ettől kezdve ebből a dinasztiából kerültek ki. A magyar király és Ausztria uralkodója egy személy volt, de a két állam jogilag nem függött egymástól. A Szent Koronával való megkoronázás azt jelentette, hogy Magyarország törvényeit az uralkodó magára nézve kötelezőnek tartja. Függetlenségünk tehát nem sérült. A Habsburgok idején az Országgyűlés összehívása, a meg-megújuló koronázás, a koronázás szertartása, eskütétele, a függetlenség mindannyiszor való deklarálása volt. Az, hogy volt uralkodó, aki megpróbálta a kormányzást a rendek nélkül, vagy mint a Kalapos Király, II. József nem koronáztatta meg magát, vagy Ferenc József, aki jogait úgy nyerte vissza a magyar nemzet szemében, hogy megkoronázták, s ez egyben a magyar függetlenség visszaadását, törvényeink betartását is jelentette, csak megerősíti azt, hogy a Magyar Királyság önálló, független állam.

Erdély önálló volt ugyan, de nem teljesen független mind a Szapolyaiak, mind a fejedelmek idején. A szakirodalom vazallus államként határozza meg. Külpolitikáját a török érdekekhez igazította, de bizonyos irányban volt mozgástere, belpolitikájába azonban nem szólt bele, nem alakította ki a maga közigazgatási, jogi rendjét, s akár a hódoltatott magyar részeken, nem erőltette vallását sem rájuk. Fejedelmeink politikájától, ügyességétől függött, hogy mikor, mennyire és miben tekinthető „függetlennek”.

Trianontól napjainkig három különböző korszakot különíthetünk el. A két világháború között valóban független az ország. A király nélküli királyságban a Szent Koronára tett eskü folytatja a hagyományokat, befolyásolja külpolitikánkat.

A létező szocializmus idején viszont idegen hadsereg tartózkodik hazánkban, valójában megszállt ország vagyunk, kül- és belpolitikánkban korlátozottak. Ám furcsa módon maga a megszálló hatalom, a Szovjetunió az, aki a világ felé, s felénk is deklarálja függetlenségünket. Ez igen groteszk helyzet.

Valóságos állapotunkat 1956 világította meg.

Ma kétségtelenül függetlenek vagyunk. Az Európai Unióba saját akaratunkból léptünk be tudván, hogy ez szabad és független államok és nemzetek szövetsége. Az természetes, hogy nem egyedül vagyunk a világon és, hogy másokhoz is igazodnunk kell. Számoltunk azzal is, hogy egy szövetségbe lépve kötelmeink bizonyos tekintetben szorosabbak lehetnek... De meddig?

Hol a határ?

Vigyázzunk, mert jelei is vannak annak – s bőségesek történeti tapasztalataink –, hogy meddig tart a szabadság és hol kezdődik a függés! Jó lenne a köztudatba bevésni ezeket a jeleket, s tudatosítani létüket, felhívva a jövő generációinak figyelmet arra, hogy a függetlenséghez való jog, az annak nevében való megmozdulás, a szabadságra való igény ebben népben, nemzetben eddig még a legnehezebb helyzetben is élt, s ha kellett, mozgató erővé vált.

Szolnok, 2012. január 30.